

Johann Nicolaus Quistorp

**Programma Qvo Verum Agnum Paschalem Rector Universitatis Rostochiensis
Johann. Nicolaus Qvistorpius, Theol. D. ... Ipsis Feriis Paschalibus Civibus
Academicis Pie meditandum & celebrandum sistit**

Rostochii: Typis Joh. Wepplingii, [1701?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn892940115>

Druck Freier Zugang

J. 512.

1701 Ostern

~~M-1256. 79.~~

01.1701.

PROGRAMMA
QVO
VERUM

AGNUM
PASCHALEM

RECTOR
UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS
JOHANN. NICOLAUS
QVISTORPIUS.

THEOL. D. ETP. P. AD D. NICOLAI PASTOR, AC
REV. MINISTERII DIRECTOR.

IPSIS FERIIS PASCHALIBUS
CIVIBUS ACADEMICIS

*Pie meditandum & celebrandum
sistit.*

ROSTOCHII,
Typis JOH. WEPPLINGII, Univ. Typogr.

U-1256.79.

Ota vobis esto Cives Academici Honoratissimi! superstitio illa Aulae Pontificiae, quam celebratio Festi hujus Paschalis solemnissimi quotannis in eadem habet comitem. Nec una saltem illa est. Sed varia, prout eandem prolixè referunt, qui ex Pontificiis rationaria & officia divina consignarunt. Novimus, quam sacer hodie *Cereus Paschalis*, qui in festi hujus vigiliâ consecratur, moxque ex peculiariter præparato igne accenditur, & deinceps multis adhuc aliis cereis lumen suum communicat. In quò magna simul quærentur mysteria Christum resurgentem significantia. Sic quoque, ut istiusmodi alia superstitionis taceam Ipecimina, aliqvod ex memorabilioribus est, cujus mentionem adhuc faciam, solemnis illa *agni cerei* consecratio in Parasceve Paschali tacta, Sic enim referente Gulielm. Durando in *Rational. divinor. officior. lib. 6. c. 79. p. 349.* hâc die Acolythi Ecclesiæ Romanæ faciunt agnòs de cerâ novâ benedicta, vel de cera cerei paschalis anni præcedentis, admisto chrismate, qui in Sabbato in albis in Ecclesiâ per Dominum Papam populo distribuuntur. Quamvis hic ipse ritus referentibus recentioribus, ab antiquiori aliquantulum hodie differat, ita ut hodie ipse Pontifex agnum hunc consecret, nec amplius ut olim, quotannis peragatur; sed primo duntaxat anno initæ Pontificiæ sedis, & deinceps quolibet tantum septennio. Quo de Agno cereo à Pontifice consecrato integrum tractatum scripsit Theoph. Raynaudus, qui continetur in *Operibus* Ejusdem *Tom. 10.* Varias non saltem virtutes hujus agni cerei passim recensent, verum etiam nova quædam in eodem collocant mysteria, resurrectionem Christi adumbrantia.

Virtutes

Virtutes hujus agni sequentibus comprehendunt versiculis:

Balsamus & munda cera cum Cbrismatis unda.

Conficiunt agnum, quod munus do tibi: magnum.

Fonte velut natum per mystica sanctificatum.

Fulgura de sursum depellit, & omne malignum.

Peccatum frangit, ut Christi sanguis & angit

Pregnans servatur simul & gnatus liberatur.

Dona defert dignis, virtutem destruit ignis.

Portatus munde, de fluctibus eripit unda.

Qui rythmi adscribuntur Urbano V. Papæ, qui easdem Græcorū Imperatori inscriptisse dicitur, cum eidem istiusmodi numismata aliquot dono mitteret. Mysterium vero, quod in eodem quæritur, describit prolixius Durandus, l. c. nimirum agni isti Pontificiis significant agnum illum immaculatum, qui tollit peccata mundi. Cera significat ejus humanitatem: sicut Gregorius dicit, mel in cera divinitas in humanitate. Apis quidem, quæ operatur ceram cum melle nulla resolvitur libidine: & beata Virgo eum, qui est DEUS, & homo, concepit sine virili semine. In cerâ admiscetur oleum seu Chrisma; quia Dominus noster plenus est misericordia: quæ per oleum designatur. In octava distribuuntur, quia in octava Resurrectionis Dominus suis præmia distribuit. Rursus agnus in agno cereo præfiguratus & in pascha immolatus, ad memoriam reducitur, cui Gregorius oleum infundi instituisse asseritur, quando paschalis agni mysteria reservavit. Et quæ sunt his similia, quæ Pontificii passim de hoc superstitioso suo ritu jactitant, quem multis quoque fabulis illustravit Jacob. March antius in Horto Pastor. p. 477. seq. Sed relinquimus tam festivo hocce tempore Pontificiis solemnitates suas quoad externa sat quidem splendidas; quoad interna vero nonnisi summæ superstitionis signa, Succendant suos ce-

)(2

reos

reos paschales, quid juvant lucernæ, cū in mediâ luce cœcutiant? consecrent cereos suos agnos, quid cerei juvant, cum verum illum paschalem Agnum recte non agnoscant? Nos, Cives Academici Honoratissimi! aliter nos tam solemnni hocce Paschali festo, ut quotannis, ita & hodie exhibebimus. Cereus noster paschalis unicus sit verbum illud Domini, quod *lucerna pedi nostro, & lux semite nostræ* Ps. CXIX, 105. quod *lumen est lucens in loco tenebroso, usque dum dies illucescat, & Lucifer oriatur in cordibus nostris* 2. Petr. I. 19. Hoc est lumen illud unicum, quod vere nobis Salvatorem nostrum resurgentem ob oculos ponit. Hoc lumen sistit nobis Agnum illum Paschalem, non cereum; sed verum, qui est Christus cum omnibus suis beneficiis. Desideratisne imaginem hanc? introspicite Veteris Testamenti Scripturam. Sic enim Exod. XII. describitur Agnus ille paschalis, quem comedebant Israëlitæ. Typus, adeoq; & imago Agnus hic fuit Christi tempore Paschatos pro nobis in arâ crucis immolati, cuius svavissima nobis hodie sacra est memoria. Exponit id ita scriptura Novi Testamenti & quidem 1. Cor. V. 7. *Etiam Pascha nostrum pro nobis oblatum est in cruce.* Agnus est Christus Salvator noster ob innocentiam candorem, & puritatem. Agnus animal est innocens ac purum sine feroci malitiâ. Sic Christus sine omni dolo, perfectissime purus ac incontaminatus. *Liberati enim sumus ex vanâ illa conversatione à patribus tradita, non corruptilibus argento & auro, sed pretioso sanguine tanquam agni immaculati & incontaminati Christi* 1. Petr. I, 18, 19. *in cuius ore non fuit dolus* Jes. LII, 9. Agnus ille etiam *ἀγιὸς καὶ ἀκατάρατος* vere sincerus, ut eum quoq; vocat Nazianzenus *orat. de Pascha* s. b. e. Agnus dicitur Christus ob mansuetudinem & patientiam. Agnus animal est præ aliis maxime mite ac patiens. Sic & Christus plane sine ullo exemplo ut mansuetum

svetum, humilem, ac patientem se exhibuit. Bene Bern-
hardus *serm. hebdom. pœnos. p. 121. ut patientia singularis, sic hu-*
militas admirabilis, utraq; sine exemplo, utramq; tamen magni-
fice causa commendat scilicet caritas. Quæ omnia etiam Scri-
ptura sub imagine agni commendat, exactionem sustinuit,
idemq; affl. Etus est; non tamen aperuit os suum, sicut agnus, qui
ad mactationem ducitur, & sicuti ovis, quæ coram iudicibus
suis obmutescit; non inquam aperuit os suum! Jesa. LIII, 7. Sed
non sufficiunt rationes hæ, hisq; similes, quæ forte adhuc
in medium adduci possent, prout quidem famosus ille Car-
dinalis, qui bellare minus didicit, Bellarminus, & infau-
stus ille Faustus Socinus vellent, quos tamen mascule re-
futavit optimus quondam Theologus noster B. Dorsche-
us in *Pentadecad. Diss. 11. §. 29. sqq.* Potissimum etiam Chri-
stus Agnus dicitur ob sacrificium propitiatorium illud
pro peccatis nostris. Agni in V. T. etiam immolabatur
pro peccato, prout ex locis Exod. XXIX, 41. 43. 44. 45. Num.
XXVIII, 6. 15. Levit. V, 6. c. IX, 3. c. XII, 6. 7. 10. &c. egregie
probavit jam laudatus B. noster Dorscheus *l. c.* Et hanc
ob causam etiam Christum, & quidem potissimum agnum
dici satis probant loca Scripturæ S. quando scil. vocatur *agnus*
Dei tollens mundi peccata Joh. I, 29. 36. Agnus, qui occisus est à
fundatione Mundi Apoc. XIII, 8. &c. Idem quoq; cruentum
Christi sacrificium est, quod respicitur, quando Agnus
Paschalis dicitur loco nostri in cruce oblatus, cujus agnus
ille Paschalis V. T. typus quondam fuit, prout Theologi
prolixius passim ex Scripturâ S. deducunt. Sic subiectum
quantum attinet, legimus Exod. XII, agnum illum fuis-
se non quemvis, sed selectum purum, & immaculatum,
eumq; masculum & anniculum. Sic & in Christo habe-
mus *Pontificem sanctum innocentem impollutum à peccatori-*
bis segregatum Hebr. VII, Revera etiam agnus hic fuit ma-
sculus

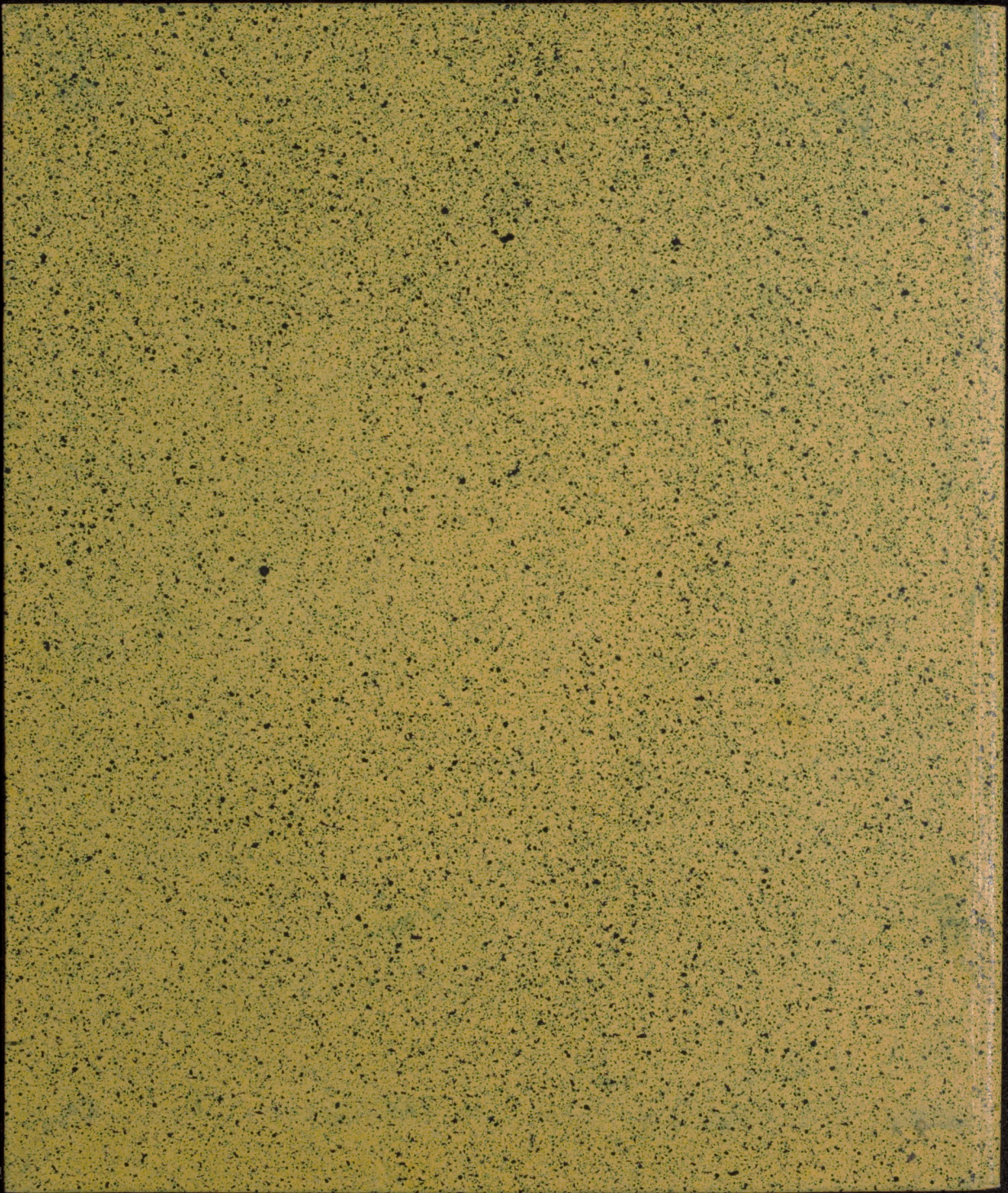
seculus & anniculus, quippe qui mascula fortitudine præditus omnes
nostros subegit hostes, idque non in pueritiâ, nec in decrepità æta-
te; sed in ipso Vernantis ætatis flore dum 34. ætatis annum attigisset.
Deinde ut agnus ille paschalis à reliquo grege separabatur die
decimo, & per dies quatuor domi asservabatur, ac toti familiæ
spectandus proponebatur, ut ejus aspectu singuli magis magisque
excitarentur ad commemorandum redemptionis beneficium: ita &
Pascha nostrum Christus Jesus æterni Patris consilio ad opus redem-
tionis mundi segregatus est ante jacta mundi fundamenta, & tan-
dem sub plenitudinem temporis ad id destinatus, ut pro humano
genere Victimam fieret, idque non statim suscepto baptismatis sacra-
mento anno ætatis 30. sed quarto demum anno post, ubi attigisset
annum ætatis 34. Modus præparationis si attendatur, in eo etiam ma-
gna se exerit analogia, sicut enim agnus ille segregatus 14. die à totâ
Israelitarum congregatione in unius cujusque familiâ mactitari jube-
batur, & quidem sub vesperam, ita & Christus ab universâ multitu-
dine immolatus est circa vesperam mundi. Sicut sanguis agni immo-
lari fasciculo hyssopi illinebatur utrique posti januæ & superlimi-
nari, hoc nimirum fine, ne angelus in domibus sæviret in primo-
genita Israelitarum; sed hoc veluti signo arceretur. Ita & sanguis
Christi hyssopo Evangelii per fidem postibus cordium nostrorum
aspergitur, ut salvi & immunes simus a vastatore diabolo, & emun-
dati ab iniquitate vivamus perpetuò. Sicut agnus ille paschalis occi-
debat quidem; sed ossa illi non erant comminuenda: ita & Chri-
stus immolatus est, sed crura ejus more aliâ solito, non frange-
bantur Joh. XIX. cum mox die tertia à mortuis resurgendum ipsi
esset. Agnum paschalem assari oportebat: sic & Christus in arâ
crucis. De quo optime Justinus, *Agnus ille, inquit, de quo ut assus
fieret totus, perceptum est supplicium crucis, quod subiturus erat Chri-
stus, symbolum & nota fuit. Agnus namque assus in figuram cruci
similem, conformatus ad ignem torretur. Nam verum unum ab in-
feris partibus ad caput usque ad altum perfigitur: & aliud rursus secun-
dum scapulas, ad quod suspenduntur manus agni. Sic verum stipitem
crucis, bacilli, quibus involas, pedum anteriorum & posteriorum adactis
idem distendebantur, transversum lignum ac clavos in manus, ac pedes
Domini infixos præfigurabat, ut plura alia taceam, in quibus typi &
antitypi*

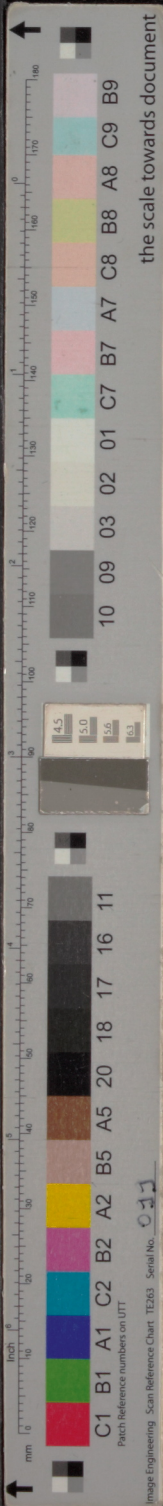
antitypi analogia ostendi posset. Verum hunc Agnum paschalem pro nobis immolatum vobis Cives Academici ! hodie pie meditando ac celebrandum sisto, & quidem prælucente verò illo paschali cereo verbo scilicet Domini in fidem vestram à Spiritu S. vobis accenso. Ex hocce, non saltem hic: sed & in quibusvis concionibus paschalibus hic agnus Dei hodie vobis depingitur. Officii ergo vestri estote memores. De Francisco refert Bonaventura in *Ejusdem vita*, eum quoties agnum videret, vel nominari audierit, tenero affectu fuisse commotum, solutum in lacrymas & quoties potuerit, agnos, qui ad occasionem ducebantur redemisse. Videtis hodie Agnum illum Dei verum, multa de eodem corda vestra tangentia auditis. Commoveamini & vos, ex unâ parte peccata vestra, quæ hic agnus DEI cum reliquis totius mundi tulit, dolendo, ex alterâ vero parte verâ fide hunc agnum DEI ut mediatorem ac satisfactorem vestrum apprehendendo, debita cum reverentiâ Eum religiose adorando, Eiq; pro tot egregiis in vos collatis beneficiis, immortales grates agendo inque diversorium cordis vestri summâ cum lætitiâ excipiendo. Aliorum superstitione vestra sit religio. De Carolo M. referunt Pontificii, eum, cum coronatus esset Imperator, & à Leone III. Papa imaginem agni dono accepisset, hanc tanquam magnum thesaurum cum insigni pietate excepisse. Item cum Urbanus V. plures agnos cereos misisset ad Imperatorem Constantinopolitanum Eum solemnî processione institurâ cum elero & populo obviasse & triumphali more in urbem induxisse, ut legitur in *registro summorum Pontificum*. Agnus noster Paschalis dono vobis datur non à Papâ quodam, patre aliquo hoc nomine indigno, sed à cœlesti vestro Patre, Patre illo luminum: *Sic enim Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum nobis daret* Joh. III, 16. debitâ cum devotione ac pietate ergo Agno huic Domino occurrere, eumq; ut thesaurum revera magnum excipere ac recondere; in primis vero, quod eidem perquam gratissimum erit, vestigia ejus laudabilissima verèq; divina premitte, quemadmodum prototypum aliquod vobis reliquit vocationi vestræ maximè conveniens. Novistis agnum Christum inter alia dici ob innocentiam, puritatem ac candorem. Exemplum id vobis esto, quod imitari ad minimum conemini. Equidem licet ad eam perfectionem in hâc mortalitate pertingere non detur, ut plane absque omni timore peccati, sinceritatis tamen bonæque conscientia

tia

ria studio incumbendum est. *Faciunt autem inter alia conscientiam bonam duo: penitentia & continentia*, juxta Bernhard. *Serm. parv. 1. col. 430.* Novistis Agnum dici Christum ob mansuetudinem humilitatem, & patientiam. His peregregius sane virtutibus & vobis est studendum. *Christus cum malediceretur sibi maledicta non recessit, cum pateretur non cominatus est: tradidit vero ei qui judicet juste.* 1. Petr. II. 23. Hoc & vestrum esto *ὡς οὐρανὸν ἰδοὺ*. Et vobis acclamat Christus: *Discite à me quia mitis sum & humilis corde* Matth. XI. Si ergo Christi Discipuli aveatis esse, hæc addiscenda, nec addiscenda saltem, sed & praxi subjicienda erunt. Absit ergo omnis à vobis ira, & ad iram provocatio, ut & propria vindicta sanguinem sitiens. *Si vero vindictam forte de hoste velitis sumere ad iram vestram vos convertite. Hæc enim hostis maximus est, quippe animam occidit.* Novistis Agnum hunc pro peccatis vestris esse immolatum. Et hoc exemplum vobis esto, secundum quod vos met ipsos Deo vestro immoletis, i. e. ut spirituales regniq; sacerdotes carnem vestram una cum cupiditatibus crucifigatis, mortificetis & hostias bonorum operum DEO in suavissimum odorem, spiritualiter offeratis. *Qui enim Christi sunt ita carnem crucifigunt cum passionibus & concupiscentiis*, Gal. V. 24. *Neg. decet membrum esse delicatum sub capite crucifixo*, juxta Bernhard. f. 1602. Novistis Christum vestrum esse Paschalem Agnum. Et hæc officium vestrum vobis in memoriam revoco. Agnus paschalis in V. T. manducabatur adhibitis in esu panibus fermentatis, nec non lactucis agrestibus: ita etiamnum pascha nostrum Christus manducari vult panibus fermentatis i. e. animis à fermento superstitionum, errorum ac corruptelarum alienis, & quidem in verâ pœnitentiâ cum amarâ peccatorum recordatione, eorundemque remotione. Idem est Apostoli monitum 1. Cor. V, 7. 8. *expurgate vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis fermentati. Feriemur non in fermento antiquo neq; in fermento malitia & improbitatis; sed in azymis sinceritatis & veritatis.* i. e. exponente Nilo, *exerceamus puritatem in corde, castitatem in corpore, eam enim utraq; templum nos DEI efficiunt.* Operetur hæc omnia in vobis gratia Domini, quæ nobiscum sit in seculorum secula.

P. P. Rostochii sub sigillo Rectoratus in ipso Paschatos Feste
die XXVI. Martii ANNO MDCCL.

offendi posset. Verum hunc Agnum paschalem
atum vobis Cives Academici ! hodie pie meditan-
dum sisto, & quidem pralucente vero illo paschali
cet Domini in fidem vestram à Spiritu S. vobis ac-
ce, non saltem hinc: sed & in quibusvis concioni-
ic agnus Dei hodie vobis depingitur. Officii ergo
nors. De Francisco refert Bonaventura in *Eiusdem*
agnum videret, vel nominari audierit, tenero affe-
otum, solutum in lacrymas & quoties potuerit,
ccasionem ducebantur redemisse. Videtis hodie
ei verum, multa de eodem corda vestra tangentia
oveamini & vos, ex unâ parte peccata vestra, quæ
um reliquis totius mundi tulit, dolendo, ex alterâ
ide hunc agnum DEI ut mediatorem ac satisfacto-
prehendendo, debita cum reverentiâ Eum religiose
ro tot egregiis in vos collatis beneficiis, immorta-
o inque diverforium cordis vestri summâ cum lati-
Aliorum superstitio vestra sit religio. De Carolo
ntificii, eum, cum coronatus esset Imperator, & à
maginem agni dono accepisset, hanc tanquam ma-
cum insigni pietate excepisset. Item cum Urbanus V.
eos misisset ad Imperatorem Constantinopolitanum
ocessione institutâ cum elero & populo obviasse &
in urbera induxisse, ut legitur in *registro summorum*
agnus noster Paschalis dono vobis datur non à Pa-
re aliquo hoc nomine indigno, sed à cœlesti vestro
luminum: *Sic enim Deus dilexit mundum ut filium*
nobis daret Joh. III, 16. debitâ cum devotione ac pi-
huic Domino occurrere, eumq; ut thesaurum reve-
pate ac recondite; in primis vero, quod eidem per-
im erit, vestigia ejus laudabilissima verèque divina
lmodum prototypum aliquod vobis reliquit voca-
imè conveniens. Novistis agnum Christum inter
ocentiam, puritatem ac candorem. Exemplum id
imitari ad minimum conemini. Equidem licet ad
m in hâc mortalitate pertingere non detur, ut plane
aus peccato, sinceritatis tamen bonæque conscien-
tia